

A berlini Unter den Linden Állami Operaház rekonstrukciója

► Az Operaház homlokzata

► A berlini Staatsoper helyszínrajza

Berlin, de talán a világ egyik leghíresebb operaháza a város történelmi Mitte negyedében található. Az eredeti épület először 1742-ben nyílt meg, de a ház 250 éves története során – a tűzvészek és a háborús károk miatt – több lényeges módosítást megért. Legutóbb az 1950-es

években Richard Paulick építész tervei alapján rekonstruálták. Az Állami Operaház 1979 óta szerepel a védett műemlékek listáján.

Több mint 50 év operaházi működés után a következő öt épületrészből álló épületkomplexum teljes felújításra szorult:

1. Nézőtér
2. Színpadrendszer
3. Alagsor
4. Próbaközpont
5. Adminisztráció épülete

A munkálatok célja nemcsak az épület megőrzése volt, hanem az is, hogy az épület megfeleljen a kortárs színházi előadások megszo- kott igényeinek is. További cél volt a nézőtér látási viszonyainak, a teremakusztikának és főleg az utözengési időnek a javítása. A több tonna súlyú új színpadgépezet beépítése – a műemlékvédelmi követelményekhez szigorúan igazodva – nagy kihívásokat rejtett magában. A nézőtér térfogatát megnövelték az akusztikai követelmények teljesítése miatt. Ezt az 1950-es évek műemléki mennyezetének megemelésével érték el.

Az építés-bontás során váratlanul a középkorból származó leletekre bukkantak, valamint a magas talajvízszint több hónappal hátráltatta a feszes ütemtervet. Emiatt a felsőgépezet beszerelési munkálatainak megkezdéséhez a szükséges előfeltételek csak 2014 őszén teljesültek.

A színpadtoronyban először a régi színpadberendezést szerelték szét, és az építményt lehorgonyozták, hogy felúszását, mozgását megakadályozzák. 3 cm vastag acéllemezes vízszigetelés készült. Az ilyen típusú szigetelés a hajóépítésben szokásos. Egy szakember a 7 kilométer hosszú hegesztett varratok minden centiméterét átvizsgálta a vízállóság biztosítása érdekében.

A teherhordó acélkeretet a zsinórpádlás külső oldalfalai mentén helyezték el. Ez a keretszerkezet hivatott átvinni a felsőgépezetnek és magának a tetőnek a súlyát a meglévő alapokra. A meglévő pillérek túlterhelésének megelőzése céljából a Waagner-Biro cég terhelésmérő rendszert épített be a tető új, rácsos tartószerkezetének tartóiba.

A zsinórpádlás, valamint a görgős pályák és a terelőkeréksorok sikeres beszerelése után a munka a zsinórpádlás bal és jobb oldalán lévő öt karzatszinttel folytatódott 2015 áprilisában. Az akkori szerkezeti feltételek miatt ezeket a munkálatokat nemcsak szédítő magasságokban, hanem egyúttal igen szűk térben kellett elvégezni.

A hajtásegységeket hangszigetelt, felfüggesztett helyiségekbe szerelték be a karzatok mögött. 107 díszletemelő, köztük nagy teher-

► Kétszintes süllyedők

birású húzók és világítási tartók, díszlethúzó, ponthúzó gépei kerültek mindkét oldalán és két szinten ezekbe a helyiségekbe. Ehhez a gépeket 10 méteres magasságba kellett emelni. A szerelést két hét alatt sikerült befejezni. Az összes hajtásrendszer rugalmas felfüggesztést kapott, hogy a teljes rendszer a lehető legalkalmasabb legyen.

2015 nyarán kezdődött a projekt kihívásokkal teli következő lépése, az alsógépezet és a 7000 m³-es (21 × 29 × 11,5 m) alsószínpad szerelése. Az eredetileg igen szoros ütemterv betartása érdekében a szerelést már a tervezéskor úgy képzeltük, hogy az előre összeszerelt gépegyeségek kívülről kerülnek a helyükre. Ezért a Waagner-Biro két darupályát épített az épületen belül és kívül. A szállított legnehezebb darab súlya 8,8 tonna volt.

A fő színpadon összesen nyolc süllyedő készült, köztük négy kétszintes. A teherszállító süllyedő és a forgószínpad kocsját lesüllyesztő, kiegyenlítő pódium hátul helyezkedik el. Opcionálisan három személyszállító szerelhető az első hat süllyedőbe. A zenekari árok változ-

► Főszínpadi süllyedők mozgásban

tatható és kreatív felhasználásához a süllyedő több elemből áll (fő süllyedő, kiegyenlítő pódiumok, átjárók és hidak).

Az alsógépezet tervezésénél különös figyelmet fordítottunk a zaj- és rezgésvédelemre. Ezért a süllyedők néhány meghajtó rendszere kötélekkel készült. Néhány süllyedő függőleges, mások vízszintes hajtással vannak felszerelve. Ezek a gépek is rugalmas alappal, valamint kiegészítő hangszigetelő borítással készültek. A színpad területe összesen 1330 m², ebből 500 m² a fő színpad, 250 m² területű mindkét oldalszínpad, a hátsó színpad pedig 330 m².

► A világítási tartó hajtásrendsze

► Gépi díszlethúzó gépegyeség

Az alagsori közlekedőrendszer nemcsak a díszletelek gyors szállítást teszi lehetővé a tárolókocsikon az időjárásból védve, de a folyosó- →

TÜCHLER

2017-ES ÚJDONSÁG

**FORGALMAZÁSA*
LÁNCSOS EMELŐK GIS**

**LÁNCSOS EMELŐK A
NÉMET BALESETVÉDELMI
ELŐÍRÁSOKNAK MEGFELELŐEN:**

DGV V.17/18 (BGVC1-G)

DGV V.54 (BGV-DB1-G)

SQ P2 (BGV-DB+ SR 2.01-G)

**TANÁCSADÁST
ÉRTÉKESÍTÉS
SZERVÍZ
ÉVES ELLENŐRZÉS**

- MAGYARORSZÁG
- LENGYELORSZÁG
- NÉMETORSZÁG
- CSEHORSZÁG
- SZLOVÁKIA
- AUSZTRIA

HÍVJON MINKET!

MAGYARORSZÁG: +43 1 40010 32

*ÉRVÉNYES A GIS SWISS LIFTING SOLUTIONS SZÓRAKOZTATÁS TERMÉKEIRE

info@tuechler.net

→ rendszer segítségével az operaház különböző épületei is összeköttetésben vannak egymással. Például a szükséges műszaki helyiségek az alagsorban vannak elhelyezve. Az összes épületgépzési rendszer, így a villamos hálózat, a fűtés, a hűtés és a tűzoltáshoz szükséges csövek az alagsorban futnak, ami nagyon előnyös az operaház működése szempontjából. Ezenkívül vannak még olyan területek is, amelyek díszletek előzetes összeállítására, valamint a díszletek és dekorációs anyagok tárolására szolgálnak.

Ezt az alagsori közlekedőrendszert a felújítási program során alakították ki a színházi funkciók és a működés folyamatainak javítása érdekében. Így az alagsoron keresztül a játszó díszleteket át lehet szállítani az operaházból a raktárépületben lévő új próbatermekbe.

Az előadások kiszolgálására is használható alagút a fő színpadhoz a Berliner szárnyon (bal szárny) keresztül csatlakozik, és az egyéb funkciók mellett 12 darab 2 × 1 m-es, szabadon mozgatható színpadi kocsirendszer is van benne. Ez a műszaki megoldás megkönnyíti majd a berendezések színpadra történő szállítását és onnan való elszállítását.

A próbaközpontban az állami balett, a kórus és a zenekar kapott új próbalehetőséget. Itt az operaház fő színpadával azonos méretű próbatermet alakítottak ki. Az Állami Operaház társulatának itt és most először lesz lehetősége az eredeti díszletek között, a főszínpaddal megegyező méretű színpadon próbálni. A nagy próbaterem második játszóhelyként is használható. A díszletek szállítását és mozgását

lehetővé tevő pódiumokat a Waagner-Biro készítette.

Az opera régi, műemlék irodaépületét is felújították, megőrizve és helyreállítva a védelem alatt álló részeket.

Ez volt az egyik legnagyobb projekt a Waagner-Biro cég történetében. Nemcsak az összetett technológia, hanem a szerelési feltételek is nagy kihívást jelentettek, aminek a cég sikerrel tudott megfelelni.

Az operaház normál működésének kezdetét 2017 decemberére tervezik.

ERWIN PAPST

létesítményvezető
Waagner-Biro Austria
Stage Systems AG.

Műszaki adatok

Felsőgépezet

Elem	Db	Emelési magasság	Megengedett terhelés és emelési sebesség	Gyorsulás, m/s ²
Díszlettartó	60	25 m	1000 kg 1,2 m/s vagy 500 kg 1,8 m/s esetén	1,2
Panorámartartó	6	25 m	350 kg 1,8 m/s esetén	1,2
Külső, oldalsó emelőrúd	2	25 m	1000 kg 1,2 m/s vagy 500 kg 1,8 m/s esetén	
Előszínpadi díszlethúzó	3	25 m	1000 kg 1,2 m/s vagy 500 kg 1,8 m/s esetén	1,2
Akusztkai függöny emelője	1	25 m	1000 kg 1,2 m/s vagy 500 kg 1,8 m/s esetén	1,2
Portáltakarás-mozgatás	1	25 m	1000 kg 1,2 m/s vagy 500 kg 1,8 m/s esetén	1,2
Fő függöny mozgatása	1	25 m	1000 kg 1,2 m/s vagy 500 kg 1,8 m/s esetén	1,2
Nagy teherbírású emelő	7	25 m	3000 kg 0,6 m/s vagy 1.000 kg 1,8 m/s esetén	1,2
Világítási tartó, közepén	4	21,5 m	1800 kg 0,6 m/s esetén	1,2
Világítási tartó, oldalt	8	21,5 m/25 m	1200 kg 0,6 m/s esetén	
Ponthúzó	42	28,5 m	500 kg 1,8 m/s esetén	1,2
Vonalemelő	14	25 m	350 kg 1,8 m/s esetén	1,2
Portálhíd	1	45,6 m	1750 kg 0,6 m/s esetén	0,6

Felsőgépezet

Színpad teljes területe: 1330 m²
Fő színpad méretei: 500 m²,
Oldalszínpadok: 2 × 250 m²,
Hátsó színpad: 330 m²

Vezérlések:

CAT számítógépes vezérlés a felső- és az alsógépezethez (kereken 280 meghajtott tengely)

Alsógépezet:

	Db	Süllyedők méretei (sz × m)	Mozgáshatár (m)	Emelési sebesség (m/s)	Megengedett statikus terhelés	Megengedett dinamikus terhelés
Zenekari árok	1	13,5 × 5,5 m	3,4	0,2	33 800 kg	10 000 kg
Híd	1	13,5 × 1 m	3,4	0,2	6 650 kg	3 325 kg
1-3. süllyedő (kétszintes)	1	15 × 3 m	8,7	0,3	22 500 kg	10 000 kg
Süllyedő	1	15 × 3 m	9,5	0,5	19 500 kg	10 000 kg
Kis pódium	1	15 × 3 m	9,5	0,5	9 750 kg	5 000 kg
4. süllyedő (teherszállító süllyedő)	1	15 × 6 m	9,5	0,5	45 000 kg	31 000 kg
5. süllyedő	1	15 × 3 m	9,5	0,5	22 500 kg	10 000 kg
6. süllyedő	1	15 × 4,5 m	9,5	0,3	33 750 kg	10 000 kg
7. süllyedő (kétszintes)	1	15 × 6 m	9,5	0,3	90 000 kg	20 000 kg
8. süllyedő (lógódíszlet-tároló)	1	21,1 × 2 m	5,7	0,3	12 500 kg	7 500 kg
1. kiegyenlítő süllyedő	1	15 × 3 m	0,33	0,02	22 500 kg	16 200 kg
2. és 3. kiegyenlítő süllyedő	2	15 × 6 m	0,33	0,02	45 000 kg	32 400 kg
Forgószínpad kocsi (3 részes)	1	15 × 15 m	-		112 500 kg	10 000 kg
Színpadi kocsi	12	2 × 1 m	-		2 000 kg	2 000 kg
Emelőplatform (próbaszínpad)	1	11 × 6,5 m	14,5	0,3	35 750 kg	10 000 kg